

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ACADEMIC ADMINISTRATION ON THE ASPECT OF ACTIVE LEARNING OF SECONDARY
SCHOOL

UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE PHAYAO

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ของ ณิชจรรย์ภา ภาธรธนฤต

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ดร. วรณกร พรประเสริฐ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ณัจฉรียา ภาธรธนฤต, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ
คำสำคัญ:	การบริหารงานวิชาการ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2565 โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title: ACADEMIC ADMINISTRATION ON THE ASPECT OF ACTIVE LEARNING OF SECONDARY SCHOOL
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE PHAYAO

Author: Natchareeya Bhathonthanarit, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration),
University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. santi Buranachart

Keywords: Academic Administration, ACTIVE LEARNING

ABSTRACT

The purpose of this study was to educate and compare the academic administration on the aspect of ACTIVE LEARNING of secondary school under the secondary educational service area office Phayao, classified by edge, educational qualification and working experience. The samples were 286 teachers. The research instruments were questionnaires. The data were analyzed by using descriptive statistics were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Samples), One way ANOVA and Scheffe' matched pair comparison. The results showed that: The academic administration on the aspect of ACTIVE LEARNING of secondary school under the secondary educational service area office Phayao overall was rated the average scores at high level. The highest average was measurement and evaluation. The comparison of the academic administration on the aspect of ACTIVE LEARNING of secondary school under the secondary educational service area office Phayao showed that samples with different edge and educational qualification were not difference but the samples with different working experience was difference with statistic significance at the level of .05.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ได้รับความกรุณาจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ และคณะกรรมการทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา ท่านผู้อำนวยการปิยะ ใจชุ่ม และท่านผู้อำนวยการสงกรานต์ บุญมี ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า และขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้า

ขอขอบพระคุณต่อบุพการี ครอบครัว และเพื่อนร่วมงานทุกคนที่เป็นกำลังใจสำคัญในการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ณัฏฐริยา ภาธรธนฤต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	10
หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้.....	18
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)	24
ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48

กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาศาสนภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา.....	64
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน.....	71
บทที่ 5 บทสรุป.....	75
สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผลการวิจัย	76
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	87
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	88

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC).....95

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 99

ประวัติผู้วิจัย 101

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้.....	39
ตาราง 2 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	59
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา.....	65
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พะเยา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอน.....	66
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้.....	67
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน.....	68
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา ด้านการวัดและประเมินผล.....	70
ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ.....	71
ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	72

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....73

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยกร ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่.....73

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงกรวยแห่งการเรียนรู้ (Dale, 1969).....	26
ภาพ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา.....	45
ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
ภาพ 4 แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
ภาพ 5 แสดงระดับการศึกษา.....	63
ภาพ 6 แสดงประสบการณ์การทำงาน.....	64

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกพัฒนามาสู่ยุคไร้พรมแดนอันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การแสวงหาเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองของทุกประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกประเทศต้องมีการทบทวนวาระของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาอย่าง รอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นรากฐานและเป็นปัจจัยของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ดังนั้นการจัดการศึกษาจึง เป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้ อย่างเหมาะสมทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกและยังสามารถดำรงชีวิตหรือทำการ ประกอบอาชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประชาชนไทยมีสิทธิด้านการได้รับการศึกษา ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 49 ที่บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐบาลมีหน้าที่จัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายให้คนไทย ได้รับการศึกษาตามสิทธิ โดยที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิ ได้รับการพัฒนาในทุกช่วงวัยให้มีความเจริญ ออก งานทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาไปสู่ การทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพตลอดจนความสามารถ ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560, หน้า 15) ภารกิจที่สำคัญอีก ประการหนึ่งของสถานศึกษาคือการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่าง เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 8-9) แผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นแผนแม่บทของการจัดการศึกษาในฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2560-2579) ได้วางกรอบแนวทางการพัฒนาการศึกษาโดยให้ ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินไปอย่าง มีประสิทธิภาพ ท่ามกลางสถานการณ์และบริบทแวดล้อมที่ล้วนมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษา ประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบกว้างกระโดดที่ส่งผลต่อระบบ

เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาคือสถานศึกษา ผู้รับนโยบายจัดการศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ การบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนของ การปฏิบัติตามที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษาเป็นการให้บริการทางการศึกษาแก่ สมาชิกในชุมชนและสังคมตาม จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ จัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ เพื่อให้ความรู้ ประสบการณ์ และอบรม เยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของเยาวชน และพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของชาติ การดำเนินของสถานศึกษาที่มีความจำเป็นต่อสังคม และมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อขับเคลื่อนตามนโยบายการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 26) การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ ขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานมีประสิทธิภาพจะส่งผล ต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน ดังนั้นนักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม เพื่อที่จะให้งาน บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพราะว่าการ ดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพัง แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลาย คนที่มีส่วนทำให้งานนั้น ประสบความสำเร็จ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 8) การที่ สถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จนั้น ปัจจัยสำคัญในการบริหารการศึกษา คือ ระบบการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งตรงกับมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนา ตนเองได้ และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่ง ของการ บริหารการศึกษา ที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหาร จัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายงาน วิชาการไว้ 17 ด้าน คือ การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียน การวิจัย

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การ นิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา การ ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาศึกษากับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำ ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2550, หน้า 29-51)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 1) มีเป้าหมายในการ พัฒนาผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีคุณภาพและ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้ไว้ประกอบด้วย 1) การพัฒนาผู้เรียนระดับ ก่อนประถมศึกษา ให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มี ความพร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ตามช่วงวัย 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน 4) การส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เน้นทักษะ กระบวนการ ให้เกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน 5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 6) การปลูกฝังทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 41) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการ Active Learning โดยการส่งเสริมให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ Active Learning ซึ่งในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning นี้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน วิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการ เรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอด โดยปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ ทักษะต่าง ๆ โดยการสร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ใน การจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning มีปัจจัยเกี่ยวข้องซึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการ เรียนการสอนดังกล่าวประกอบด้วยผู้สอนและสภาพแวดล้อม โดยด้านกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้จากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ ส่วนผู้เรียนต้องร่วมคิดและ แก้ปัญหาด้วย ตัวเอง (สิริพร ปาณาวงษ์, 2557, สื่อออนไลน์) และในปี 2558-2559 สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 143) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความต้องการ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาของผู้เรียน 2) ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเองและมีความสุขจากการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและเชื่อมโยงเรียนกับบริบททางสังคมโดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันมุ่งให้เกิดความร่วมมือและสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครูและโรงเรียนกับชุมชน 5) การประเมินพัฒนาการการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ประเมินตนเองและใช้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผลการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวพบว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ประกอบด้วย การนำเสนอการคิด การทำงานอย่างได้อย่างสร้างสรรค์ กระบวนการคิด การพัฒนาและนำไปใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และมีทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย มีความน่าเชื่อถือ ความสุภาพ ความสมบูรณ์ และความชัดเจน ความกระชับ ความสร้างสรรค์และความถูกต้องส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาต้องมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกให้ครูสามารถบูรณาการ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การได้รับการปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนคิดรวมทั้งการมี ปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียนที่จะต้องใช้ทั้งการคิด การลงมือทำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ผู้เรียนไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับความรู้จากครูเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active Participation) ซึ่งตรงกับ ความหมายที่ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ไว้ว่า “การเรียนรู้เชิงรุก คือ การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาและอย่างตื่นตัว”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ได้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาตามภารกิจหน้าที่และนโยบายของรัฐบาลและต้นสังกัดและเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพที่เหมาะสมเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ประกอบกับผู้วิจัยได้ศึกษา

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ จึงมีแนวคิดในการศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและคณะครูส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน
2. บุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน
3. บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา

มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน จากการสังเคราะห์ห้องค้ประกอบการบริหาร (หน้า 39) ดังนี้

1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
2. ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 853 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2565 โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนที่ได้จากการเทียบตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้เวลาความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 286 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ดังนี้

1. อายุ จำแนกเป็น
  - 1.1 ต่ำกว่า 35 ปี
  - 1.2 36-45 ปี
  - 1.3 46 ปีขึ้นไป
2. ระดับการศึกษา จำแนกเป็น
  - 2.1 ปริญญาตรี
  - 2.2 สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น
  - 3.1 1-5 ปี
  - 3.2 6-10 ปี

3.3 11 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
2. ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) หมายถึง กระบวนการบริหารวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ผู้เรียนมีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดกระบวนการคิดขั้นสูงด้วยการวิเคราะห์สังเคราะห์ ประเมินค่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา โดยผู้สอนเป็นผู้วางแผนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติรายวิชา วัตถุประสงค์ การเรียนรู้และลักษณะผู้เรียนภายใต้การบริหารวิชาการทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้** หมายถึง การพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีการประเมินสถานะผู้เรียนก่อนสอน เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดผลการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์สังเคราะห์ นำประมวลผลรายวิชามาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ระบุวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการเน้นกิจกรรมทั้งด้านพฤติกรรมและด้านการคิดขั้นสูง ส่งเสริมเจตคติทางบวกให้แก่ผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดหลายรูปแบบ จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ วิจัยและอภิปรายอย่างกว้างขวาง ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถามและให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด วางแผน และประเมินผลและนำเสนอผลงาน

2. ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้มีการใช้สื่อและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถเลือกใช้ ออกแบบและสร้างพัฒนาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการผลิตสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งวิทยากร มีการให้บริการทางด้านวิชาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการอื่น ๆ สามารถจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน มีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา บุคคลชุมชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร ส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงและมีการนำผลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อีก

บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู พนักงานราชการและครูอัตราจ้างที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2565

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้คณะครูส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. เป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาและเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่จะสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย โดยสามารถจำแนกเป็นหัวข้อหลัก ๆ ได้ดังนี้

1. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
2. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)
4. ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

งานด้านวิชาการเป็นสำคัญเนื่องจากเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องใช้กลยุทธ์ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะการบริหารต่าง ๆ ในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3) กล่าวว่า กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผน

การปรับปรุง พัฒนางานการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร และการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สละ กิ่งโพธิ์ (2548, หน้า 38) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัด กิจกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การ ประเมินผลและจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อบริการแก่เยาวชน และชุมชน ตามความต้องการอย่าง ทั่วถึงและเสมอภาค

พิชัย เสี่ยงมจิตรต์ (2552, หน้า 2) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรใน การบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ในการจัดกิจกรรมพัฒนาปรับปรุงการ เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่ในการ ดำเนิน กิจกรรมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับ ผู้เรียน

3. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ศิลปะในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาหรือ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ชুমศักดิ์ อินทรักษ์ (2551, หน้า 25) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้อง อาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้อง สร้าง ทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

กมล ภูประเสริฐ (2554, หน้า 6) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจในสถานศึกษา

จากความหมายจากนักการศึกษาจึงสรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงาน ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ เพื่อส่งเสริมความรู้ประสบการณ์ ให้ผู้เรียนได้พัฒนา ทักษะต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้กลยุทธ์ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะการบริหารต่าง ๆ ในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากร เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน คือมีแผนปฏิบัติงาน วิชาการ โครงการสอน และ บันทึกการสอน

2. การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการจัดตารางสอน

3. การจัดชั้นเรียนการจัดครูเข้าสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่ การจัด สื่อการสอน การจัดห้องสมุด การนิเทศการสอน

4. การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการหรือเครื่องมือการตรวจสอบและวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

กมล ภูประเสริฐ (2554, หน้า 9-16) แบ่งการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 งาน ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรสภาพการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ท้องถิ่นโดยตรง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2. การบริหารการเรียนการสอนเป็นการดำเนินงานในเรื่องการรวบรวม วิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นการกำหนดการเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนเป็นการช่วยในการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ และเป็นการร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายใน การพัฒนา บุคลากร การส่งเสริม ด้านสื่อการเรียนการสอนและการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอก สถานศึกษา

3. การบริหารการประเมินผลการเรียนเป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการ กำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นการช่วยควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้โดยดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึก การสังเกตและการรวบรวมผลงานของนักเรียนตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้เป็นการนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไข

4. การบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานในเรื่องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในเป็นการกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการนิเทศภายใน เป็นการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการเป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นการกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะ ๆ และเป็นการควบคุมดูแลในการพัฒนางานบุคลากรเป็นไปตามที่กำหนดไว้

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนาเป็นการดำเนินงานในเรื่องการทำความเข้าใจและส่งเสริมให้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อเกี่ยวข้องร่วมกันในสถานศึกษาเป็นการควบคุม และส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ เป็นการดำเนินการในเรื่องการกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการเป็นการกำหนดวิธีการดำเนินการตามระยะเวลาและเป็นการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานที่กำหนด

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการเป็นการดำเนินงานในเรื่องการกำหนดข้อมูลกำหนดเวลา การควบคุมและส่งเสริมพร้อมกับการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานในข้ออื่นๆ

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานในเรื่องการกำหนดหัวข้อในการประเมินผลงานการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมินและเป็นการสรุปผลและเขียนรายงาน

สมเดช สีแสง (2554, หน้า 452-453) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือและเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดการและพัฒนาศึกษาได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการไว้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 29-30) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงาน การบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานสถาน ประกอบการอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

หลักการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาจะต้อง มีหลักการและวิธีการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการ เบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจน ดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและ สังคมอย่างแท้จริงโดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีวัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมความร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากภาระงานดังกล่าวของสถานศึกษาผู้บริหารต้องยึดหลักในการทำงานโดยเฉพาะหลักการบริหารงานเป็นแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญ ๆ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการองค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพ เช่นหลักการไคเซ็น (KAIZEN) มีเป้าหมายในการเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและการแสดงถึงคุณภาพของการบริหารจัดการไว้ 6 ประการ (รุ่ง แก้วแดง, 2542, หน้า 144-145)

1.1 ผลผลิตเพิ่มขึ้นในด้านการบริหารการศึกษากการเพิ่มผลผลิต หมายถึง การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ

1.2 คุณภาพสูงขึ้นเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

1.3 ต้นทุนลดลง ในการจัดการศึกษาผู้บริหารพัฒนาผู้เรียนและผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถโดยการใช้ทรัพยากรบางอย่างร่วมกันเพื่อลดต้นทุนการผลิต

1.4 ตรงตามเวลาที่กำหนดหรือประหยัดเวลามากขึ้นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหรือการบริหารจัดการเมื่อมีความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญสามารถดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ โดยใช้เวลาน้อยลงแต่คุณภาพเท่าเดิม

1.5 มีความปลอดภัยมากขึ้น ผู้บริหารบริหารจัดการอย่างระมัดระวังไม่เสี่ยงกับการทำงานผิดพลาดโดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีความรู้มาช่วยในการตัดสินใจ

1.6 บุคคลและผู้รับบริการมีขวัญและกำลังใจสูงขึ้นในการบริหารจัดการสถานศึกษาครูและนักเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญผู้บริหารต้องรู้จักการให้กำลังใจในการทำงาน และต้องเข้าใจความรู้สึก สร้างมิตรภาพที่ดีในการทำงานร่วมกัน การปรับหลักการของโคเซ็นเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษามีกระบวนการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.6.1 สังเกต ค้นหาจุดที่เป็นปัญหา เช่น ในการบริหารสถานศึกษาบางครั้งทำให้เกิดความสับสนและยากในการตัดสินใจ ผู้บริหารต้องสังเกตว่าปัญหาคืออะไร ใครเกี่ยวข้องกับถ้าจะแก้ไขต้องมีกระบวนการอย่างไรบ้าง ใครเข้ามามีส่วนร่วม

1.6.2 สืบสวน ตรวจสอบ สภาพการณ์ในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องทันสมัยมองเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบันและการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับสภาพสังคมและสภาพความเป็นจริง

1.6.3 คิดค้น ออกความคิดเห็นว่าหากทำเช่นนี้แล้วจะเป็นอย่างไรบ้างในการทำงานผู้บริหารต้องมีที่ปรึกษาและช่วยในการคิดการตัดสินใจเพราะปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอาจกระทบต่อสถานศึกษาทั้งระบบ

1.6.4 สะสาง การจัดระบบ จัดหมวดหมู่ จัดระบบการทำงานให้เป็นระบบง่ายแก่การตรวจสอบ

1.6.5 ปฏิบัติดำเนินการปรับปรุง โดยทดลองทำและสังเกตดูว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

1.6.6 ติดตามตรวจสอบ ประสิทธิภาพผลในการทำงานผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการติดตามและตรวจสอบของบุคลากรและสาธารณชน

1.6.7 สรุปทำรายงาน เขียนข้อเสนอแนะ มีการจัดทำเป็นรายงานประจำวัน สัปดาห์ เดือนและประจำปี

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอตลอดเวลา โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนาหลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงาน ซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งมีเป้าหมายการทำงานร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วม คิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผลเพราะในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารไม่สามารถทำคนเดียวได้ต้อง อาศัยความรู้ความสามารถของบุคลากร นั่นคือผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งในการร่วมคิดวางแผนการทำงานร่วมปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ดังเช่น

2.1 การร่วมคิด ร่วมคิดในกระบวนการทำงานของฝ่ายงานต่าง ๆ ว่าจะมีการดำเนินงานอย่างไรมอบหมายงานให้แก่ใคร ต้องการผลลัพธ์แบบใด ใครเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง

2.2 ร่วมทำ ในการทำงานผู้บริหารต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารเพราะการทำงานในสถานศึกษาผู้บริหารไม่สามารถทำคนเดียวได้ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกคน

2.3 ร่วมแก้ปัญหา ผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการทำงานและเมื่อเกิดปัญหาบุคลากรทุกคนต้องรับรู้ร่วมกันในปัญหาและหาวิธีการแก้ไขร่วมกันเพราะการทำงานทุกที่ ต้องมีปัญหและอุปสรรคในการทำงาน

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3 Es) ได้แก่

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่ กำหนดไว้เป็น เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้มีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่างๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outputs) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้นรวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้คำสองคำนี้ควบคู่กันคือมี ประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล

3.3 หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การใช้กำลังหรือแรงงาน น้อยโดยไม่เพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนในทาง วิชาการจึงต้องคำนึงถึงความประหยัดด้วยเช่นกัน ผู้บริหารจะใช้กลวิธีอย่างไรในการบริหาร เพื่อ พัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความประหยัดบุคลากร งบประมาณ วัสดุและเทคโนโลยี และใช้ เวลาน้อยอีกด้วย

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของ วิชาการได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผล ประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการต่างๆ เหล่านี้เป็น องค์ประกอบสำคัญ ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้เพื่อให้เกิด การ เปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการ ต่างๆ เพราะด้านการบริหารการศึกษามีหลักและกระบวนการในการดำเนินการจึงจำเป็นต้อง สอดคล้องกับ หลักการของศาสตร์ในสาขาวิชา

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการบริหารวิชาการมีเป้าหมายหลักคือพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะความรู้ความสามารถตามศักยภาพและความแตกต่างของผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งการบริหารวิชาการจำเป็นต้องใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้บริหารดำเนินงานร่วมกับบุคลากรเพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายสถานศึกษา

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มีขอบข่ายกว้างขวางซึ่งการเลือกทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ การอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎีหรือหลักการจัดการเรียนรู้จึงควรศึกษาทฤษฎีหลายๆ ทฤษฎี เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาทำให้การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเรียนรู้ แนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดการเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 หน้า 3-17) ได้กล่าวถึงการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลาและต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. การเรียนรู้ควรสนองความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียน
4. การเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนารอบด้านอย่างสมดุล เป็นไปตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
5. ผู้เรียนรู้อาจเรียนรู้ด้วยความหมาย บูรณาการสัมพันธ์กับชีวิตจริงและนำไปใช้ประโยชน์ได้
6. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้คิด ได้ปฏิบัติจริง ได้สรุปหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาผู้เรียน
8. การวัดและประเมินผลเป็นไปตามสภาพจริง มุ่งประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนต่อเนื่อง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 หน้า 3-4) ได้กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกรายการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้า ของสังคม ชุมกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนรู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ดังนี้

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักศึกษาเน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยากรให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 (2557, หน้า 17) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ การจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 จะมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทายและซับซ้อน เป็นการศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เต็มไปด้วยสิ่งท้าทายและปัญหา รวมทั้งโอกาสและสิ่งที่เป็นไปได้ใหม่ๆ ที่น่าตื่นเต้น โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 จะเป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรแบบยึดโครงงานเป็นฐาน (Project –Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ให้นักเรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาในโลกที่เป็นจริงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์และคำถามเกี่ยวกับอนาคตเชิง วัฒนธรรม สังคมและสภาพภาพของโรงเรียนจะเปลี่ยนจากการเป็นสิ่งก่อสร้างเป็นภาพของการเป็น ศูนย์รวมประสาท (Nerve Centers) ที่ไม่จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียน แต่จะเชื่อมโยงครู นักเรียนและชุมชน เข้าสู่ศูนย์กลางแห่งความรู้ทั่วโลก ครูเองจะเปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนสารสนเทศเป็นความรู้ และนำความรู้เป็นเครื่องมือสู่การปฏิบัติและ ให้เป็นประโยชน์ เป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ และต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการสืบค้น (Create A Culture of Inquiry) ในศตวรรษที่ 21 การให้การศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom s Taxonomy of Learning) จะเปลี่ยนไป เน้นทักษะการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้น (Higher Order Learning Skills) โดยเฉพาะทักษะการประเมินค่า (Evaluating Skills) จะถูกแทนที่โดยทักษะการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ (Ability to Use New Knowledge in A Creative Way)

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอน (Pedagogy) โดย ครูจะต้องทำให้เด็กรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีเป้าหมายในการสอนที่จะทำให้เด็กมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะด้านไอที ซึ่งไอทีในที่นี้ไม่ได้ หมายถึง ใช้คอมพิวเตอร์เป็น แต่หมายถึงการที่เด็ก รู้ว่า เมื่อเขาอยากรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเขาจะไปตามหาข้อมูล (Data) เหล่านั้นได้ที่ไหนและเมื่อได้ข้อมูลมา เด็กต้องวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด และสามารถแปลงข้อมูลเป็นความรู้ (Knowledge) ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดจาก

การฝึกฝน ครูจะต้องให้เด็กได้มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เน้นการสืบค้น
3. งานที่มีปฏิสัมพันธ์
4. บทเรียนที่มีความยืดหยุ่น
5. เคารพคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย
6. ให้การเรียนรู้ที่มีการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน

ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21" ได้รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า เครือข่าย P21 หน่วยงานเหล่านี้มีความกังวลและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 จึงได้พัฒนาวิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ฉันทวิช วิเชียรพันธ์ และปวีณา จันทร์สุข, 2556, สืบออนไลน์) ดังนี้

1. สาระวิชาแกน (Core Subjects) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า 3R ได้แก่ Reading คือความสามารถในการอ่าน (w) Riting คือความสามารถในการเขียน และ (A) Rithmetic คือความสามารถในการคิดคำนวณ ทั้งสามด้านต้องบูรณาการกับเนื้อหาเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st century Themes) ได้แก่

1.1 ความตระหนักรู้เรื่องโลก (Global Awareness) ครอบคลุมเรื่อง

1.1.1 การใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อทำความเข้าใจและชี้ประเด็นที่เกี่ยวกับโลก

1.1.2 การเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อทำความเข้าใจวัฒนธรรม ศาสนา และรูปแบบการใช้ชีวิตที่หลากหลายด้วยความเคารพและการสื่อสารที่เปิดกว้าง

1.1.3 เข้าใจในเรื่องเชื้อชาติและวัฒนธรรมของชาติต่างๆ

1.2 ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy)

1.2.1 สามารถเลือกแผนการเงินที่เหมาะสมกับตนเอง

1.2.2 เข้าใจผลกระทบของเศรษฐกิจมหภาคกับชุมชนของตน

1.2.3 ใช้ทักษะความเป็นผู้ประกอบการเพื่อยกระดับผลิตผลในที่ทำงานและทักษะด้านอาชีพ

- 1.3 ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy)
- 1.4 ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)
- 1.5 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)
2. ด้านทักษะ ซึ่ง Trilling และ Fadel (2009) นำเสนอออกมาเป็นทักษะ 70 ได้แก่
  - 2.1 Critical thinking and problem solving คือ ทักษะด้านการคิดอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ และการแก้ปัญหา
  - 2.2 Creativity and innovation คือ ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม
  - 2.3 Collaboration, teamwork and leadership คือ ทักษะด้านความ ร่วมมือ
 การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ
  - 2.4 Cross-cultural understanding คือ ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่าง
 กระบวนการทัศน์
  - 2.5 Communication, information and media literacy คือ ทักษะด้านการสื่อสาร
 สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ
  - 2.6 Computing and ICT literacy คือ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
 สารสนเทศ และการสื่อสาร
  - 2.7 Career and learning self-reliance คือ ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ด้วย
 ตนเอง
3. ระบบสนับสนุน ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ การประเมินผล หลักสูตร และ วิธีการ
 สอนการพัฒนาวิชาชีพและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน
 กระบวนการ เรียนรู้มากขึ้น และจบการศึกษาออกไปพร้อมที่จะประสบความสำเร็จใน
 เศรษฐกิจโลกทุกวันนี้

วิจารณ์ พานิช (2554, หน้า 11-26) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการเรียนรู้แห่งศตวรรษ
 ที่ 21 (21 century Learning) ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และเป็นการเตรียมความ
 พร้อม ให้กับผู้เรียนว่ามีลักษณะเด่นที่สำคัญ ดังนี้

  1. การสอนให้น้อย เรียนรู้ให้มาก (Teach less, Learn more)
  2. การไปไกลกว่าสาระวิชา (Beyond Subject Matters)
  3. การเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนโดยตรง (Student-directed Learning)
  4. การร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน (Collaborative > Competitive)
  5. การเรียนรู้ด้วยการทำงานเป็นทีมมากกว่าการเรียนรู้เฉพาะคน (Team > Individual
 Learning)

6. กระบวนทัศน์ใหม่แห่งการประเมินผล กล่าวคือ ไม่นั่นถูก-ผิด เน้นการประเมินทีม และข้อสอบไม่เป็นความลับ (New Paradigm of Evaluation: Beyond Standard, Evaluate Team, Open (Not Secret) Approach)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชา ไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21 Century Skills) ที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียนต้องเรียนเองหรือพูดใหม่ ว่าครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ให้ นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า PBL (Project-Based Learning) สาระวิชาก็มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิต ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้

วิจารณ์ พานิช (2554, หน้า 53) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่เป็น “ผู้เรียนรู้” เรียนพร้อมกับศิษย์ กล่าวสารภาพว่าไม่รู้ เพื่อส่งเสริมให้ศิษย์ศึกษาค้นคว้าหาความรู้
2. เรียนรู้พร้อมกับเพื่อนครู PLC เรียนรู้จากการปฏิบัติ การทำหน้าที่ครูฝึก การออกแบบการเรียนรู้ เป็นต้น
3. สร้างความรู้ขึ้นใช้เองเพื่อทำหน้าที่ “คุณอำนวย” และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู และเผยแพร่เป็นผลงานวิชาการ
4. เรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโลกเรื่องการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
5. เป็นนักรุกออกไปใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชนในสถานประกอบการ ฯลฯ และในโลก
6. จัดให้ศิษย์เรียนรู้จากชีวิตจริง (PBL) เรียนรู้จากการปฏิบัติเรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจน
7. ส่งเสริมให้ศิษย์สร้างความรู้ขึ้นใช้เอง
8. ส่งเสริมให้ศิษย์เรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโลก
9. เป็นตัวอย่างและเสวนากับศิษย์เรื่องความดี คุณธรรมจริยธรรม เชื่อมโยงกับเหตุการณ์จริง ชีวิตจริง

การแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักวิชาการต่างๆ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ต้องสร้างความตระให้ให้ครูและผู้เรียนมีความคิดว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและความต้องการของแต่ละบุคคลซึ่งในการจัดการเรียนรู้นั้นต้องได้รับ

ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและบูรณาการให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ฝ่ายบริหารจะต้องประสานงานสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงการประสานงานกับชุมชนเพื่อบูรณาการแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ต้องมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง คำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ดังนี้

สุชาติ แก้วพิกุล (2555, หน้า 12) กล่าวว่า การสอนอย่างกระตือรือร้น (Active learning) เป็นการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือรวมกันกับเพื่อน ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติ ในระหว่างการเรียนการสอนโดยการพูดและการฟัง การเขียน การอ่าน และการสะท้อนความคิด

เดชดนัย จุ้ยชุม, เกษรา บ่าวเข้มซ้อย และศิริกัญญา แก่นทอง (2559, หน้า 7) กล่าวว่า Active learning คือกระบวนการในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบและการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า

ฟาตีฮะห์ อุตสาหกรรม (2558, หน้า 10-11) กล่าวถึง การเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำโดยการพูดคุย การเขียน การอ่าน การสะท้อนหรือการตั้งคำถามหรือการเรียนการสอนที่มีความเคลื่อนไหวใช้ได้ทั้งกลุ่มเล็กและห้องเรียนใหญ่ ๆ ผู้เรียนอาจทำงานคนเดียวหรือทำเป็นกลุ่มก็ได้

ปรียานุช พรหมภษิต (2559) การจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active learning) คือ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลายโดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเพียงเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

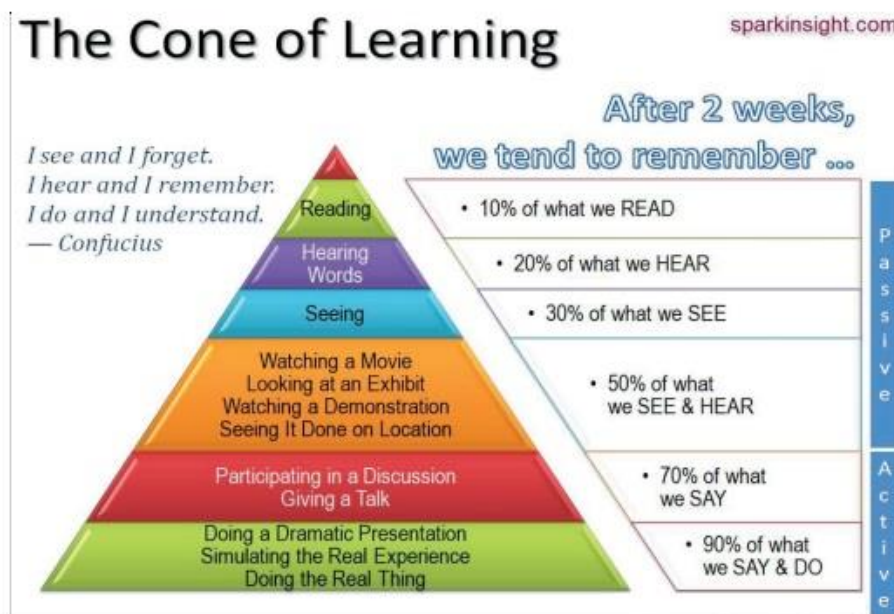
มหาวิทยาลัยศรีปทุม (2559, อ้างอิงใน ปรียานุช พรหมภษิต, 2559, หน้า 9) Active learning เป็นการ จัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและ เชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือประกอบอาชีพ ในอนาคต หลักการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning คือ การนำวิธีสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถามและถามอภิปราย ร่วมกันผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) หมายถึงการจัดการเรียนรู้แบบกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายและรักการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำอำนวยความสะดวกและวางแผนการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ Passive Learning เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริงจะสามารถเก็บจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

ทำให้ผลการเรียนรู้ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่าระยะยาวนานกว่าซึ่งอธิบายไว้
 ดังแผนภาพที่ 1

ภาพ 1 แสดงกรวยแห่งการเรียนรู้ (Dale, 1969)

จากภาพ 1 จะเห็นได้ว่ากรวยแห่งการเรียนรู้นี้เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการเรียนรู้โดยคำอ่านของจำผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนได้เพียง 10% การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมอื่นในขณะที่อาจารย์สอนเมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง 20% , การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 30% กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต จัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดู รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาหรือดูงานก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 50% การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เขาได้มีโอกาสสวมบทบาทให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสารทำให้ผล การเรียนรู้เพิ่มขึ้น 70% การนำเสนองานทางวิชาการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลองทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90%

ลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เช่น เตรียมตัวอย่างภาพ วิดีทัศน์และวีดิทัศน์ดำเนินการ เมื่อผู้เรียนดำเนินกิจกรรมจะเกิดแนวคิดและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองจากความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมในระหว่างเวลาเรียน เช่น การอภิปราย การลงมือปฏิบัติ การตอบคำถาม การอ่านซึ่งผู้เรียนต้องศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ก่อนเข้าเรียน ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้รู้และเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่ทันสมัย รู้กระบวนการที่จะพัฒนาวิธีการเรียนรู้และใช้วิธีการเพื่อที่จะถ่ายทอดเนื้อหา สร้างมาตรฐานการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนเป็นผู้ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีการสะท้อนผลการสอนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป Active Learning จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง (Transformative Learning) เกิดภาวะผู้นำมีทักษะในการนำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นเนื้อหาการบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ภายใต้ กิจกรรม วิธีการและกระบวนการที่หลากหลาย สนุกสนาน กระตือรือร้น มีชีวิตชีวาไม่น่าเบื่อ โดยมี ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะการคิดใน ระดับสูง เกิดทักษะการเรียนรู้และทักษะการดำรงชีวิตอย่างถาวร สรุปได้ว่าลักษณะการจัดการเรียนรู้ ของ Active Learning ดังนี้ (นันทสิทธิ์ ธาดาวิทย์, 2559 หน้า 19-21)

1. ผู้สอนควรกำหนด เป้าประสงค์(Purposive) โดยเป้าหมายนั้นควรสัมพันธ์กับกิจกรรม/ งานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เน้นการพัฒนาทักษะผู้เรียนมากกว่าเนื้อหา เน้นการสร้าง แรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคิด การวางแผนการเรียนรู้ การยอมรับ การประเมินผลและการนำเสนอผลงาน
3. วิธีการจัดการเรียนรู้สามารถสะท้อนสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากกิจกรรมและความสามารถของผู้เรียน ได้รับข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้สอนทันทีทันใดในการทำกิจกรรม
4. ควรมีกิจกรรมการเจรจาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
5. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิพากษ์วิจารณ์ในสิ่งที่ผู้เรียนชื่นชอบและไม่ชอบ รวมทั้งวิจารณ์เกี่ยวกับเนื้อหาในการเรียนรู้

6. ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกิจกรรมที่ทำได้มีความหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง แก้ปัญหาได้ตามสภาพจริง (Authentic Situation)

7. การจัดการเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในระดับสูง (Higher Order Thinking) ได้แก่ การวิเคราะห์การสังเคราะห์และการประเมินผลเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์นั้น

8. การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนกับชีวิตจริงหรือสถานการณ์จริง รวมถึงการบูรณาการวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

9. การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเรียนเหมือนไม่เรียนสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้อึดอัดการทำงานร่วมกับผู้อื่น ใช้กระบวนการกลุ่มและมีการประเมินผลที่หลากหลายทั้งตัวผู้เรียน เพื่อนและผู้สอน

10. การจัดการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะการเรียนรู้ภายในห้องเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุก สถานการณ์ ทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียน ที่บ้านและสามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องทำให้ความรู้ไม่มีขอบเขตจำกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 5) กำหนดลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันใน รูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิด วิเคราะห์และ ประเมินค่า
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สรุปลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active) ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยความตื่นตัวนี้ควรเป็นไปทั้งทางร่างกาย (Physically Active) ทางความคิดและสติปัญญา (Intellectually Active) ทางอารมณ์และจิตใจ (Emotionally Active) และทางสังคม (Socially Active) การเรียนรู้ที่มีความตื่นตัวทั้ง 4 ด้านดังกล่าวจะส่งผลให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดี ดังนั้นกลยุทธ์ (Strategies) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก็คือการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างตื่นตัวทั้งทางกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, หน้า 21-25)

1. ได้เคลื่อนไหวทางร่างกาย (Physically Active) อย่างเหมาะสมตามวัยและความสนใจของตน เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ มีความตื่นตัวสามารถรับข้อมูลความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีและรวดเร็ว ดังนั้นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรให้มีลักษณะหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนอิริยาบถและสามารถคงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้

2. ได้เคลื่อนไหวทางสมองหรือสติปัญญา (Intellectually Active) ซึ่งก็คือการคิดนั่นเอง ผู้เรียนจะตื่นตัวถ้าได้ใช้ความคิด การคิดเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ การคิดในเรื่อง ที่ผู้เรียนสนใจ ประเด็นท้าทาย ประเด็นที่มีความหมายต่อตนเองจะทำให้ผู้เรียนมีความผูกพันในการคิดและการกระทำ (Engagement) ในเรื่องที่เรียนส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ได้เคลื่อนไหวทางสังคม (Socially Active) คือได้มีโอกาสนำเสนอความคิดของตนต่อผู้อื่น ได้รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้อื่นได้รับข้อมูลย้อนกลับได้ตรวจสอบความคิดของตนได้ขยายความคิดของตนเอง ได้เรียนรู้จากผู้อื่น กระบวนการต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการเรียนรู้สามารถรับรู้และเกิดการเรียนรู้ได้ดี

4. ได้เคลื่อนไหวทางอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจ (Emotionally Active) ซึ่งหมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนนั้น ควรกระทบต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ในทางที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียน กิจกรรมใดกระทบต่อความรู้สึกของผู้เรียน กิจกรรมนั้นมักมีความหมายต่อ ผู้เรียน และจะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยศาสตร์ทางการสอนได้ให้ทั้งทฤษฎี หลักการ และ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้หลากหลาย รวมทั้งยังได้มีการคิดค้น รูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Models) วิธีสอน (Teaching Methods) และเทคนิคการสอน (Teaching Techniques) ไว้อจำนวนมาก นับเป็นคลัง

ความรู้ที่สามารถนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการสอนได้เป็นอย่างดีเพียงแต่ครูต้องศึกษา เลือกสรรให้เหมาะสม ตรงตามความต้องการเฉพาะในการสอนแต่ละครั้ง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้อธิบายลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่ การสร้างความคิดรวบยอด
9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุปบทวนของผู้เรียน

McKinney (2008, อ้างอิงใน มนตรี ศิริจันทร์ชื่น, 2554, หน้า 27-28) ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ได้ดี ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Think-Pair-Share) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคน ประมาณ 2-3 นาที (Think) จากนั้นแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)

2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Group) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3-6 คน

3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led Review Sessions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในชั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล

5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or Reaction to Videos) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือ การร่วมกันสรุปเป็นรายการกลุ่ม

6. การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student Debates) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student Generated Exam Questions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research Proposals or Project) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้วางแผนการเรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้หรืออาจ เรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (Project-based Learning) หรือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning)

9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze Case Studies) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping Journals or Logs) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันรวมทั้งเสนอ ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

11. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and Produce a Newsletter) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความ ข้อมูล สารสนเทศข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่น ๆ

12. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept Mapping) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอดและความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิดโดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยง อาจจัดทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อ ผู้เรียนอื่น ๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

สุชาติ แก้วพิกุล (2555, หน้า 23-25) ได้สรุปลักษณะการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active learning) เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ Active learning สำหรับนักเรียนรายบุคคล เช่น

1.1 Think-Pair Share ผู้สอนตั้งปัญหา ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนสัก 4-5 นาที ต่อมาจับคู่กับเพื่อน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หลังจากนั้นจึงสุ่มเรียกมานำเสนอ

1.2 Voting ให้ผู้เรียนยกมือ เพื่อตอบคำถามของผู้สอนในลักษณะแสดงความคิดเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย หรือแข่งกันตอบ

2. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นสำหรับนักเรียนที่ทำเป็นคู่ เช่น Minute Paper หลังจากบรรยายไป 15 นาที ผู้สอนสั่งให้ผู้เรียนสรุปที่เรียนไป 2 ประโยคใน 1 นาที แล้วให้จับคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้สอนอาจสุ่มเรียกผู้เรียนมานำเสนอหน้าชั้น

3. กิจกรรมการเรียนรู้ Active learning สำหรับนักเรียนที่ทำเป็นกลุ่ม เช่น

3.1 Jigsaw ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่สามารถแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ได้ หรือเลือกบทความที่มี เนื้อหาสอดคล้องกัน 3-4 ชิ้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเท่า ๆ กันเนื้อหา ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา 1 คน เลือกเนื้อหาให้อ่านทำความเข้าใจร่วมกัน หาคำตอบร่วมกันในกลุ่ม แล้วกลับไปสอนที่กลุ่มเดิมของตนจนทุกคนได้สอนครบ

3.2 Round Table แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม เพื่อตอบคำถาม โดยแต่ละกลุ่มได้รับกระดาษคำตอบ 1 แผ่น และปากกา 1 ด้าม ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบลงกระดาษ แล้วเวียนให้กลุ่มอื่นดูคำถามคำตอบของกลุ่ม ผู้สอนอาจสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น

3.3 Trade of Problem แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะได้บัตรคำถามไม่เหมือนกัน ให้แต่ละกลุ่มจะได้บัตรคำถามไม่เหมือนกันให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบที่บัตรคำถาม

ด้านหลัง เสร็จแล้วส่งให้เพื่อนกลุ่มอื่น ในขณะที่ด้วยกันกลุ่มตนเองก็ได้รับบัตรคำถามจากกลุ่มอื่น โดยยังไม่ดูคำตอบ ให้สมาชิกในกลุ่มอ่านคำถามและร่วมกันคิดหาคำตอบ

3.4 Concept Map แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม แจกปากกาและแผ่นใสให้ แต่ละกลุ่มเขียนประเด็นหลักที่ได้เรียนรู้ใส่ตรงกลางแผ่นใน พร้อมทั้งเขียนวงกลมล้อมรอบและเขียนประเด็นรองที่เกี่ยวข้องแล้ววงกลมล้อมรอบเช่นกัน แล้วเชื่อมโยงกับวงกลมประเด็นหลักโดยลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 แบบ สามารถเลือกใช้กิจกรรม ดังนี้

3.4.1 การเรียนรู้แบบใช้เกมส์ (Games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมมา บูรณาการในการเรียนการสอน ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอนการมอบหมายงานและหรือ ขั้นการประเมินผล

3.4.2 การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อน ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือการร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม

3.4.3 การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

3.4.4 การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

3.4.5 การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals) คือ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียน เรียนรู้ ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างชิ้นงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่า การ สอนแบบโครงงาน (project-based Learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning)

3.4.6 การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

3.4.7 การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้ง เสนอความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

3.4.8 การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and produce a newsletter) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความ ข้อมูล สารสนเทศ ข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่น

3.4.9 การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้โดยครูจะคอยช่วยเหลือการที่มีปัญหา บทบาทของครูกับกระบวนการจัดการการเรียนรู้ Active learning

ฟาตีฮะห์ อุตส์สำหรับราชการ (2558, หน้า 12) กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้ง กระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทายและให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
6. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนเนื้อหาและกิจกรรม
7. ครูผู้สอนต้องใจกว้างยอมรับความสามารถในการแสดงออกและความคิดของผู้เรียน

ปรียานุช พรหมภาสิต (2559, หน้า 17) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ว่า ผู้สอนส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทเป็นผู้เขียนบท ผู้ออกแบบกิจกรรม ผู้แนะนำ (Coach) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ

ให้ผู้เรียนสร้าง ความรู้ได้ด้วยตนเอง ในระหว่างทำกิจกรรมผู้สอนจะเป็นทั้งผู้รับฟัง ผู้ร่วมเรียนรู้ ผู้รวมอภิปราย และ จะต้องมีการกระตุ้นและหนุนเสริมพลังความคิดให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

ในปีการศึกษา 2558 คณะกรรมการจัดการความรู้ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้ดำเนินการจัดการความรู้ในประเด็น “การจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active learning) ตามแนวทางของเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดไว้และได้ข้อสรุปเป็นองค์ความรู้ ออกมาเป็น “ขุม ความรู้” เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ของคณาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และเผยแพร่ให้นักวิชาการที่สนใจ แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้น 1 ขั้นเตรียมตัว

1. ผู้สอนทำความเข้าใจในหลักการของ AL เปิด mind set ใจกว้างและยอมรับในความสามารถ การแสดงออกและความคิดของผู้เรียน
2. สร้างความเข้าใจกับผู้เรียน สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียนมีความเชื่อถือในตัวเอง
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดย
  - 3.1 พิจารณารายละเอียดคำอธิบายของรายวิชา
  - 3.2 พิจารณามาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน
  - 3.3 กำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมที่สามารถใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ

Active Learning ได้

- 3.4 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา
- 3.5 ออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย โดยมีแนวทาง สำคัญ

2 สำคัญ คือ

- 3.5.1 การกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้

ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- 2) การสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน (สะท้อนความคิดและ อภิปราย)
- 3) การนำเสนอความรู้ (ความคิดรวบยอด)
- 4) การลงมือปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ (ประยุกต์แนวคิด) โดยแต่ละ

องค์ประกอบสามารถสลับลำดับขั้นกันได้ ตามความเหมาะสมของเนื้อหา รายวิชา

3.5.2 การออกแบบปฏิสัมพันธ์ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเลือกใช้
กลุ่มใหญ่ กลุ่ม 2 คน กลุ่ม 3 คน กลุ่ม 3-4 คน หรือ กลุ่ม 5-6 คน

3.6 จัดเตรียมทรัพยากร/สื่อ/อุปกรณ์/สถานที่ที่จำเป็น

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) โดยในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะ
ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ เลือกใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่
หลากหลายมาผสมผสานกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและรายวิชา วัตถุประสงค์และ
มาตรฐานผลการเรียนของรายวิชา ลักษณะของผู้เรียน รวมถึงปัญหาที่เกิดจากการเรียน
การสอนที่ผ่านมาที่มีการปรับ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล

1. เน้นการประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยสังเกตพฤติกรรม การตอบ
คำถามความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมของนักศึกษา

2. การประเมินตามสภาพจริง

3. การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุง

4. ปรับปรุงระหว่างการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

5. ปรับปรุงหลังการจัดกิจกรรม/ปรับในหัวข้อหรือเนื้อหาอื่น

6. ปรับปรุงรายวิชาอื่น

หลักการของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2551, สื่อออนไลน์) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับ
การแก้ปัญหาตามสภาพจริง (Authentic situation)

2. จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด การวางแผน การยอมรับ
การประเมินผลและการนำเสนอผลงาน

3. บูรณาการเนื้อหาวิชา เพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจวิชาต่างๆ ที่แตกต่างกัน

4. จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration)

5. ใช้กลวิธีของกระบวนการกลุ่ม (Group processing)

6. จัดให้มีการประเมินผลโดยกลุ่มเพื่อน (Peer assessment)

สัญญา ภัทรากกร (2552, หน้า 17) ได้สรุปหลักการของการจัดการเรียนรู้อย่างมี
ชีวิตชีวาควรมีลักษณะดังนี้

1. ผู้เรียนมีการทำงานเป็นกลุ่ม

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
3. ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง
5. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
6. ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิด และเขียนอย่างกระตือรือร้น
7. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
8. ผู้เรียนมีการใช้วัสดุของจริงที่ผู้สอนจัดทำให้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานหรือแก้ปัญหา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน อย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำอะไรจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้น ชักถาม รดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
2. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
4. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
5. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
6. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

ในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นไปตามแนวทางของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) นั้น สามารถทำได้หลากหลาย เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การอภิปราย การสื่อสารระหว่างวัน การแสดงบทบาทสมมติ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การร่วมกัน เขียนความสั้น

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไว้ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
  - 1.1 ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการตั้งคำถาม หาคำตอบ และนำเสนอ
  - 1.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น
  - 1.3 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
  - 1.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมและชิ้นงาน

- 1.6 ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และเป็นคู่
  2. คิดวิเคราะห์ ประเมินค่าสังเคราะห์
    - 2.1 ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์
    - 2.2 ผู้เรียนได้สังเคราะห์
    - 2.3 ผู้เรียนได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - 2.4 ผู้เรียนได้ประเมินค่า
  3. สร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง
    - 3.1 ผู้เรียนออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed)
    - 3.2 ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ชิ้นงาน/ผลงาน (Creation or innovative task)
    - 3.3 ผู้เรียนได้ประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (self-evaluation)
    - 3.4 ผู้เรียนกำกับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง (self-management)
  4. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และเชื่อมโยงสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาชุมชน สังคมหรือประเทศชาติ
    - 4.1 นำความรู้ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่
    - 4.2 เชื่อมโยงความรู้กับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ
- จากการศึกษาแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตาราง 1 (ต่อ)

การบริหารวิชาการด้าน การจัดการเรียนรู้								ความถี่		
	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	สมเดชมเด็จพระสังฆราช (2554)	นนทลีพร ชาติวิทย์ (2559)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (2562)	ปรีญาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	กมล ภูประเสริฐ (2554)	วิจารณ์ พานิช (2554)		พาสีสะห์ อุตสาหกรรม (2558)	คณะกรรมการจัดการความรู้ (2558)
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	✓									1
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานสถาน	✓									1
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓									1
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓									1
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ	✓	✓					✓	✓	✓	5
18. การส่งเสริมและพัฒนาครู				✓			✓			2
19. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน			✓	✓				✓	✓	5

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2553); สมเดชมเด็จพระสังฆราช (2554); นนนทลีพร ชาติวิทย์ (2559); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (2562); ปรีญาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553); กมล ภูประเสริฐ (2554); ธีรนัยวิช วิเชียรพันธ์ และปวีณา จันทรสุข (2556); วิจารณ์ พานิช (2554); พาสีสะห์ อุตสาหกรรม (2558); คณะกรรมการจัดการความรู้ของคณะ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (2558) และทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2551) สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ที่นักวิชาการมีความคิดเห็นเหมือนกันที่นักวิชาการมีความคิดเห็นเหมือนกัน ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป และได้นิยามองค์ประกอบใหม่เพื่อให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเป็นด้านการพัฒนากระบวนการเรียน การสอน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเป็นด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนเป็นด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนเป็นด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้ แนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนการสอน ดังนี้ นนทสิทธิ์ ธาตาวิทย์ (2559) ได้กล่าวว่า ผู้สอนต้องออกแบบ การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกิจกรรมที่ ทำต้องมีความหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง แก้ปัญหาได้ตามสภาพ จริง (Authentic Situation) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการ เรียนการสอนไว้ว่า การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนในสถานศึกษา ดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็น การจัดการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียน การสอน พัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้า ของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น กมล ภูประเสริฐ (2554) ได้กล่าวว่า การบริหารการเรียนการสอนเป็นการดำเนินงาน ในเรื่องการรวบรวม วิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วย การเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นการ กำหนดการเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการกำหนดวิธีการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนเป็นการช่วยในการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีกิจกรรมการ เรียนการสอนตามแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ และเป็นารร่วมกันแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายใน การพัฒนา บุคลากร การส่งเสริม ด้านสื่อการเรียนการสอนและการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอก สถานศึกษา ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2551) กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนไว้ว่า จัด

กิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับการแก้ปัญหาตามสภาพจริง (Authentic situation) จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด การวางแผน การยอมรับ การ ประเมินผลและการนำเสนอผลงานและบูรณาการเนื้อหาวิชา เพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจวิชาต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเป็นการปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะประสบการณ์ ทำให้เกิดค่านิยมเจตคติ และพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ นนทสิพร ธาดาวิทย์ (2559) กล่าวถึงการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ว่า ควรจัดการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะการเรียนรู้ภายในห้องเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุก สถานการณ์ ทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียน ที่บ้านและสามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องทำให้ความรู้ไม่มีขอบเขตจำกัด ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่า การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยการจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานั่นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็น แหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม สรุปได้ว่าการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้เป็นการส่งเสริมให้มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและองค์ประกอบสถานที่ต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวยและเหมาะสมต่อการเรียนรู้

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ นนทสิพร ธาดาวิทย์ (2559) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคิด การวางแผนการเรียนรู้ การยอมรับการ ประเมินผลและการนำเสนอผลงาน มีกิจกรรมการเจรจาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกิจกรรมที่ทำได้ต้องมีความหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง แก้ปัญหาได้ตามสภาพจริง (Authentic Situation) ฟาตีฮะห์ อุดสาห์ราชาการ (2558) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า ควรสร้างบรรยากาศของการ

มีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน ครูผู้สอนต้องใจกว้างยอมรับความสามารถในการแสดงออกและความคิดของผู้เรียน ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2551) ได้กล่าวว่า ควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) ใช้กลวิธีของกระบวนการกลุ่ม (Group processing) จึงสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนร่วมกัน มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ วิเคราะห์และแก้ปัญหา สังเคราะห์สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง รู้จักการทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้อันจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ด้านการวัดและประเมินผล ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่าการวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน กมล ภูประเสริฐ (2554) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลว่า การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานในเรื่องการกำหนดหัวข้อในการประเมินผลงานการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมินและเป็นการสรุปผลและเขียนรายงาน ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2551) ได้ให้แนวคิดว่าการวัดให้มีการประเมินผลโดยกลุ่มเพื่อน (Peer assessment) สรุปได้ว่า การวัดประเมินผลเป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเป็นไปตามสภาพจริง คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยการประเมินผลจะต้องมุ่งประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนต่อเนื่อง

ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

สภาพแวดล้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 เผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 38 ง ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2560 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัด

พะเยาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

กระทรวงศึกษาธิการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2560 ดังนี้ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มนโยบายและแผน 3) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ 5) กลุ่มบริหารงานบุคคล 6) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 7) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 8) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 9) หน่วยตรวจสอบภายในและ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2561 ประกาศแบ่งส่วนราชการให้เพิ่ม 10) กลุ่มกฎหมายและคดี

สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ตั้งอยู่เลขที่ 23/ 26 ถนนประตูกลอง ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

โทรศัพท์ 0-5448-1537

โทรสาร 0-5360-1450

Website: www.sesapy.go.th E-mail: phayao.secondary36@gmail.com

อาณาเขต

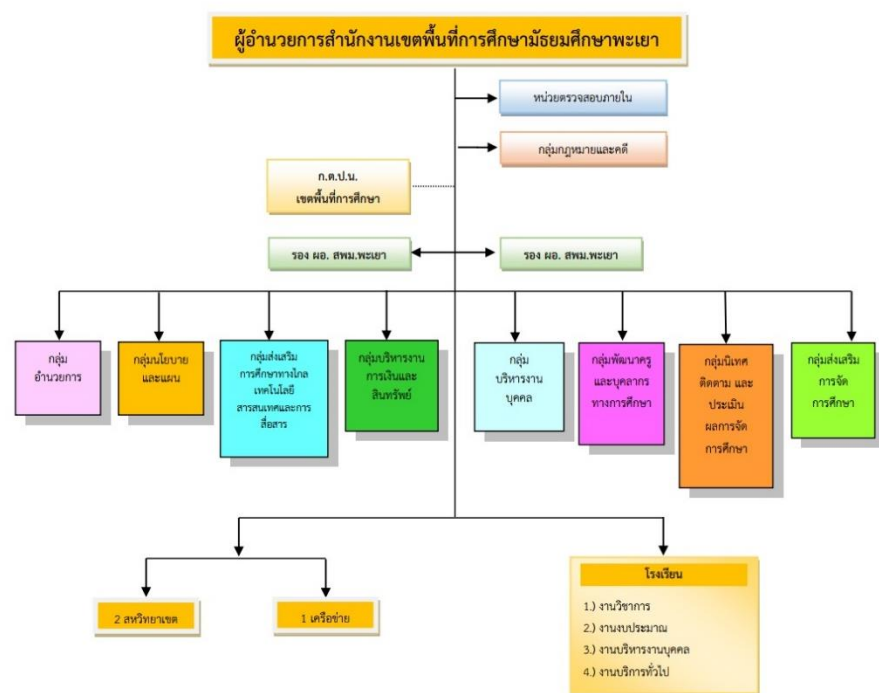
ทิศเหนือ ติดกับ ถนนประตูกลอง ซอย 2

ทิศตะวันออก ติดกับ โรงภาพยนตร์พะเยารามา (เก่า)

ทิศตะวันตก ติดกับ บ้านพักผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต

ทิศใต้ ติดกับ โรงเรียนอนุบาลพะเยา

โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ภาพ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาได้จัดทำแผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และเพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาไปสู่การปฏิบัติโดยมีทิศทางการพัฒนาดังนี้

วิสัยทัศน์

“องค์กรส่งเสริมการจัดการศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

พันธกิจ

พันธกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ประกอบด้วย

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21
3. พัฒนาคณาจารย์ให้เป็นบุคคลคล่องแคล่วแห่งการเรียนรู้
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามศักยภาพ บนพื้นฐานความหลากหลาย

5. ส่งเสริมให้สถานศึกษาได้พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติ เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ของการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ประกอบด้วย

1. มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับ และเชื่อมั่นจากผู้รับบริการ และประชาชน
2. มีรูปแบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
3. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้บริการ
4. มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการบริหารจัดการ
5. สถานศึกษาในสังกัดมีการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21
6. สถานศึกษาในสังกัดมีระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. สถานศึกษาในสังกัดจัดการศึกษาให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามวิถีของสังคมยุคใหม่ (new normal)
8. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองสู่การเป็นมืออาชีพ
9. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- 10) ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาบนพื้นฐานความหลากหลายและทั่วถึง
11. ผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสามารถสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
12. สถานศึกษาในสังกัดจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
13. สถานศึกษาในสังกัดมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความปลอดภัยในทุกมิติ
14. สถานศึกษาในสังกัดเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีเอกลักษณ์ความเป็นไทยภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

กลยุทธ์

กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาตามแผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ประจำปี พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้าง
ความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็น
มืออาชีพ

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 น้อมนำศาสตร์พระราชชาในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพ

เป้าหมายรวมของการพัฒนา

1. Good Student นักเรียนดี มีคุณธรรมมีทักษะวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต
2. Good School โรงเรียนที่มีมาตรฐาน มีนวัตกรรมการบริหารจัดการกิจกรรมเด่น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
3. Good Teacher ครูดีมีคุณภาพ มีงานวิจัยชั้นเรียน จัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน มีผลการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาดี
4. Good Executive ผู้บริหารมืออาชีพ มีหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหาร
5. Good Sesa สำนักงานเขตพื้นที่ที่มีมาตรฐานอยู่ในระดับดีเยี่ยม เป็นองค์กรทันสมัย
คุณภาพ ก้าวไกล โปร่งใส รับผิดชอบต่อบริการ

แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2563–2565) จังหวัดพะเยา

แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2563–2565) จังหวัดพะเยา มีทิศทาง
การพัฒนาการศึกษาของจังหวัดพะเยา ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ผู้เรียนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาคและมีทักษะ
เพื่อการ ดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21”

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชากรทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาในระบบ
การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอก
ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เชื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์หลัก

1. ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

3. ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม
ประเด็นยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.256– 2565) จังหวัดพะเยาได้กำหนดยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากำลังคน การวิจัย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรวรรณ เพชรอุไร (2555) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) ในรายวิชา อย 341 การแปรรูปปลาย ได้พบว่าการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning ในรายวิชานี้ ในภาคเรียนที่ 1/2555 ไม่สามารถทำให้นักศึกษาทุกคนมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่าเกรดซี (C) ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า มีนักศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินในครั้งนี้อ่ลดลง จากเดิมที่มีผู้ไม่ผ่านการประเมินร้อยละ 28.57 ในภาคเรียนที่ 1/2554 ลดลงเหลือร้อยละ 7.10 ในภาคเรียนที่ 1/2555 นอกจากนั้นพบว่านักศึกษาที่เคยสอบไม่ผ่านการประเมินในการศึกษาที่ 1/2554 มีผลการเรียนดีขึ้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ สามารถสอบผ่านการประเมินในครั้งนี้ทุกคนและจากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่า การเรียนแบบ Active Learning โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายในการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจ

ต่อกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่อยากจะร่วมกิจกรรมมากกว่าการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว

วิจิตรา บัณฑิต และฉลองรัฐ อินทรีย์ (2555) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดงบาก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนครเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถในการเขียนหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตลอดจนนำแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสังเกตและการสะท้อนผล พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ในระดับดีมาก และระดับดี คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย พร้อมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบากร่วมกันสะท้อนผลในวงรอบที่ 1 จึงได้ประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางดำเนินการแก้ไขพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นวางแผนการสอน ขั้นปฏิบัติการสอน ขั้นการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาและด้านความรู้ความเข้าใจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูจัดกิจกรรมให้ในด้านการเขียนหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถเขียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้าน ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ลงมือปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการเหมาะสมและบรรลุตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ได้ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 100 และด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด

ศิวพร นิลสุข (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาเปรียบเทียบ และศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ

และผู้แทนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติและด้านการตรวจสอบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปรับปรุง ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ของบุคลากรที่มีสถานภาพและขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ไม่ของบุคลากรที่มีสถานภาพและขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านการวางแผนและด้านการตรวจสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เดชดนัย จัยขุม และคณะ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทักษะการคิดของนักศึกษารายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11-024-112 ประจำ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) พบว่า พฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษาหลังการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมดีขึ้นทั้งในด้านการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกเพื่อสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยรวมอยู่ระดับมาก

ฟาตีฮะห์ อุดสูห์ราชการ (2558) ได้ทำการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่นไหวสะเทือนผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องคลื่นไหวสะเทือนโดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก ชุดที่ 1 เรื่อง คลื่นกลและชนิดของคลื่น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 75/76 ชุดที่ 2 เรื่อง คลื่นกับโครงสร้าง

ของโลก มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 76/77 ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 75/75 ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และจากการวิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนเรื่องคลื่นไหวสะเทือน โดยรูปแบบการ เรียนรู้เชิงรุก มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

มณีรัตน์ อภิวัดมนวรรณ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มหาสารคาม ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม และ พัฒนา แนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัด โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมสื่อและแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมและการพัฒนาครูและการวัดและการประเมินผล แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม 1) การส่งเสริมและการพัฒนาครู จัดอบรมและส่งครูเข้ารับการอบรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสม นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตร แผนการเรียนรู้และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 3) การวัดและการประเมินผล กำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล

และประเมินผล ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย ตรวจสอบเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้มีคุณภาพ วัดและประเมินผลตามสภาพจริง กำกับ ติดตาม นำผลการวัดและประเมินผลไปใช้

รุ่งฤดี นนทภา (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีทธิ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ประเมินผล รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีทธิ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก เรียงลำดับจากน้อยสุดไปหามากสุดดังนี้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการกิจกรรม คือ การพัฒนาครูในการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาครูการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาการจัด กิจกรรมห้องสมุด บรรณานิตยรรคนแนะนำหนังสือใหม่ คุ่มค่าลิขสิทธิ์ที่ห้องสมุด อ่านไวคั่นไว้อ่าน ได้อ่านดีมีรางวัล ผลประเมินผลรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมทั้งสามสามารถพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีทธิได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาครูในการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีผลการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาครูในการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนการสอนด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และการพัฒนาการจัดกิจกรรมห้องสมุดบรรณานิตยรรคนแนะนำหนังสือใหม่ คุ่มค่าลิขสิทธิ์ที่ห้องสมุด อ่านไวคั่นไว้อ่าน ได้อ่านดีมีรางวัลมีผลกระทประประเมินอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ศิริวรรณ โพธิ์หล้า (2560) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก

สังกัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่าง ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านนิเทศการศึกษาไม่แตกต่าง

จำลอง บุญเรืองโรจน์และคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active learning สร้างและพัฒนากระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และศึกษาผลการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active learning รองลงมาคือ ด้านการ พัฒนาตนเองของครู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ความคาดหวังโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การสร้างความตระหนัก ค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นพบว่า ค่าสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาตนเอง รองลงมาคือ การพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning และ ค่าน้อยที่สุด คือการประเมินผลการ เรียนรู้ของ

ผู้เรียนผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่ามีแนวคิดหลักประกอบด้วย 1) การคืนครูให้ห้องเรียน มุ่งเน้นการลดภาระงานครู 2) การบูรณาการการจัดการเรียนการสอน 3) นักเรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรม 4) การประเมินผลตามสภาพจริง ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญจำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความตระหนัก 2) การพัฒนาตนเอง 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศ และ 5) การประเมินผลผลการนำกระบวนการพัฒนาครูฯ ไปใช้ในโรงเรียนพบว่า ความสามารถของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาตามขั้นการดำเนินงาน พบว่าขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติมีความสามารถในการดำเนินงานมากที่สุด คือ การพัฒนาตนเอง รองลงมาคือการจัดการเรียนรู้ ทั้งสองลำดับอยู่ในระดับมากที่สุด และความสามารถในการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ การประเมินผล อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ นักเรียนมีความสุข สนุกกับวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ นักเรียน ได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการของตนเอง อยู่ในระดับมาก และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ของตนเอง อยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีวิธีดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูฯ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความตระหนัก วิธีปฏิบัติของ โรงเรียน ได้แก่ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การชี้แจง การมอบหมายให้ศึกษาเอกสาร การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นขั้นตอน ที่ 2 การพัฒนาตนเอง วิธีปฏิบัติของโรงเรียน ได้แก่การฝึกโดยการปฏิบัติจริง ระบบคูปองพัฒนาครู ขั้นตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติของโรงเรียน ได้แก่การจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน คือ 1) จุดประกายความคิด 2) พิชิตปัญหามารู 3) มุ่งสู่การปฏิบัติ 4) การจัดระบบองค์ความรู้ 5) เชิดชูผลงานดีเด่น ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศ วิธีปฏิบัติของโรงเรียน คือ การนิเทศ แบบเสริมพลัง (Empowerment) ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล วิธีปฏิบัติของโรงเรียนคือ การประเมินย้อนกลับตามทฤษฎีเชิงระบบ

ธิดารัตน์ วรธนพันธ์และสมหญิง จันทรุไทย (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศ

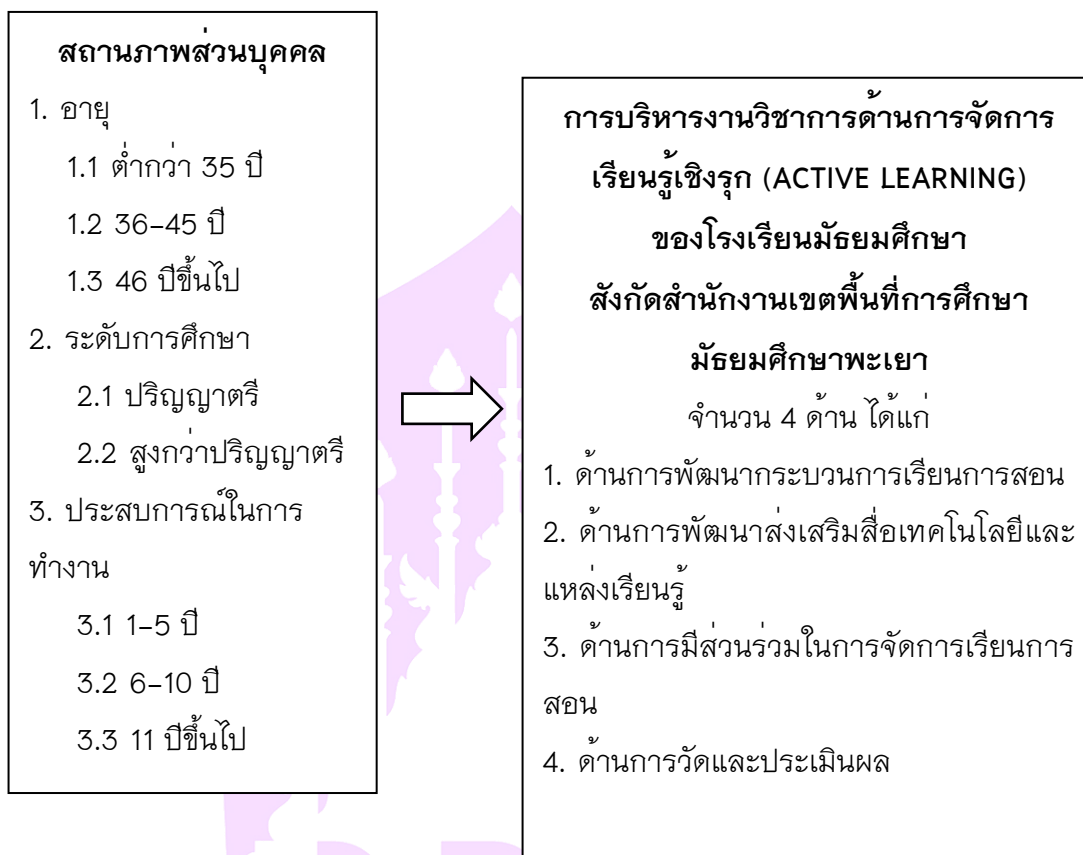
การศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา พบว่าโดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน

เชษฐชาย วรณประพันธ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม ภายใต้การดำเนินการ 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) รวมถึงการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และระยะที่ 4 เป็นการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่วนแนวทางการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่า 1) ควรมีการส่งเสริมการมีอิสระทางความคิดและการปฏิบัติของผู้เรียนโดยเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ 2) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน 3) ควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าแสดงความรู้ความสามารถตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน 4) การบริหารจัดการให้ครอบคลุมการสร้างความตระหนักในการพัฒนาวิชาชีพและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 5) สร้างวัฒนธรรมองค์กร โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน กระตุ้นการเรียนรู้ร่วมกันและควรมีเครือข่ายสถานศึกษาในการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) ควรมีการติดตาม นิเทศและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนผล

การดำเนินการตามเป้าหมาย รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นด้วยหลักการบริหาร STEM Model ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy: S) 2) มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม (Team Work: T) 3) เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Exchange: E) และ 4) การบริหารจัดการยุคใหม่ (Modern Management : M) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน 1) การสร้างความตระหนัก (Awareness) 2) การพัฒนาสมรรถนะครู (Teacher Development) 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Development) 4) การนิเทศ (Supervision) 5) การประเมินผล (Assessment: A) ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาด้วยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้หลังเรียน อยู่ในระดับมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากิจการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ครึ่งนี้ได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาและเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 853 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2565 จำนวน โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนที่ได้จากการเทียบตารางของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967 อ้างอิงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 286 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนขนาดกลาง	353	118
โรงเรียนขนาดใหญ่	188	63
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	312	105
รวม	853	286

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นคำถามชนิดปลายปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลผลการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ใช้เกณฑ์การแปลผลโดยพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
4.50–5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50– 4.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.50– 3.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.50–2.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00–1.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัย มีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)

2. ร่างคำถามของแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content validity) ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ มีรายชื่อดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 นายสงกรานต์ บุญมี ผู้อำนวยการโรงเรียนดงเจนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

4.3 นายปิยะ ใจชุ่ม ผู้อำนวยการโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content validity) ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแบบสอบถามใช้ได้ทุกข้อ

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับบุคลากรโรงเรียนพานพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .977

6. จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาเพื่อขอเก็บข้อมูลโดยแบบ QR Code แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไปในหนังสือขอความอนุเคราะห์ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามใน Google Form ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยดาวน์โหลดข้อมูลการสอบแบบสอบถามจาก Google Drive เป็นไฟล์ Microsoft Excel
2. ตรวจสอบสภาพความสมบูรณ์ของข้อมูล
3. นำข้อมูลจากไฟล์ Microsoft Excel ส่งเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อให้ได้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ใช้การวิเคราะห์ดังนี้
  - 6.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) จำแนกตามช่วงอายุและประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ
  - 6.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) จำแนกตามระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ t-test (Independent Samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารับรองการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

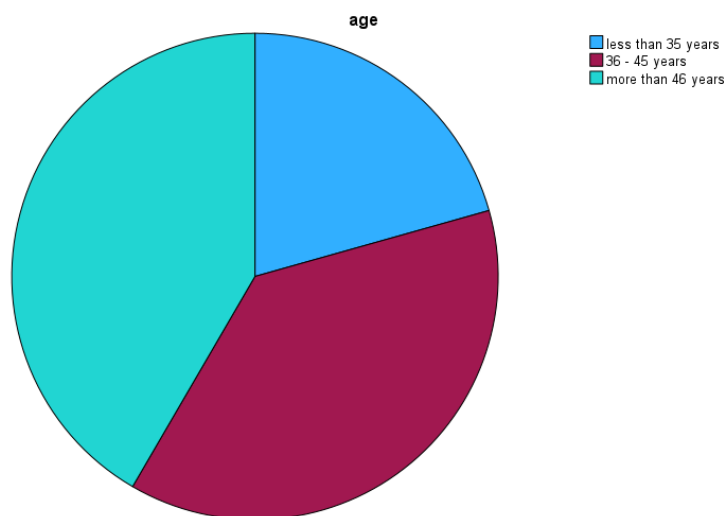
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

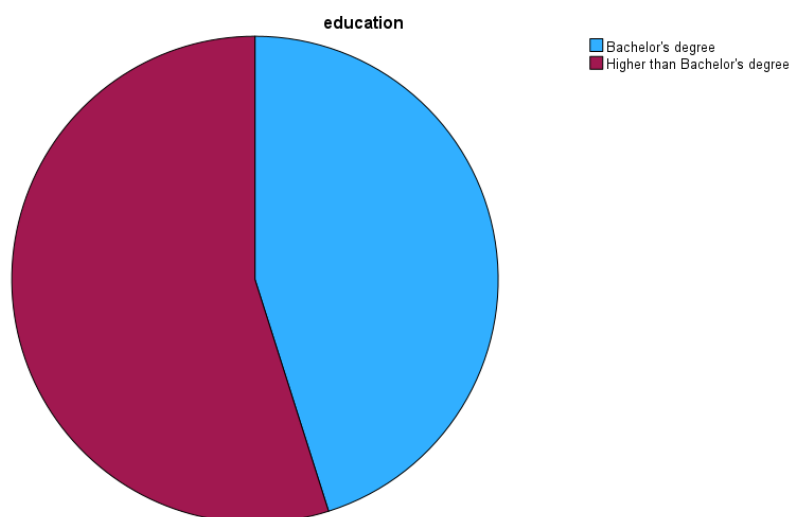
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 286 คน สามารถแสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงรายละเอียดดังตาราง 4-6 ดังนี้

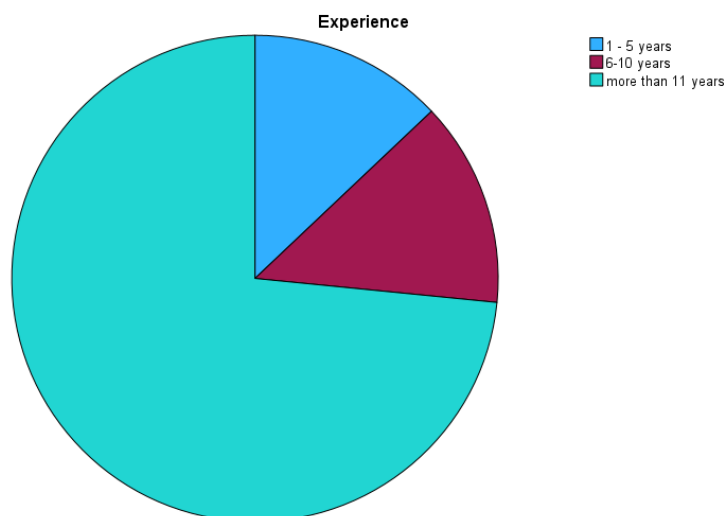
ภาพ 4 แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากภาพ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60 รองลงมาคือ อายุ 36-45 มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 ส่วนอายุต่ำกว่า 36 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 20.60

ภาพ 5 แสดงระดับการศึกษา

จากภาพ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10

ภาพ 6 แสดงประสบการณ์การทำงาน

จากภาพ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 รองลงมาคือประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 และประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

การศึกษากาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แสดงรายละเอียดดังตาราง 3-7 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.48	.51	มาก
ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	4.49	.49	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.36	.62	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	4.55	.46	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.47	.46	มาก

จากตาราง 3 พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .46) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .46) ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .49) ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .51) และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .62)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการประเมินสถานะผู้เรียนก่อนสอนเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	4.43	.74	มาก
2. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้	4.43	.67	มาก
3. วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.55	.65	มากที่สุด
4. กำหนดผลการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์สังเคราะห์	4.43	.63	มาก
5. สามารถนำประมวลผลรายวิชามาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ	4.47	.61	มาก
6. มีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.57	.61	มากที่สุด
7. มีการระบุวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.60	.55	มากที่สุด
8. มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.57	.62	มากที่สุด
9. เน้นกิจกรรมทั้งด้านพฤติกรรมและด้านความคิดขั้นสูง	4.39	.69	มาก
10. มีการระบุวิธีการส่งเสริมเจตคติทางบวกให้แก่ผู้เรียน	4.49	.68	มาก
11. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดหลายรูปแบบ	4.45	.68	มาก
12. จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ	4.58	.57	มากที่สุด
13. จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์วิจารณ์และอภิปรายอย่างกว้างขวาง	4.41	.67	มาก
14. จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม	4.44	.61	มาก
15. จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด วางแผน และเฝ้าผลและนำเสนอผลงาน	4.35	.73	มาก
รวมเฉลี่ย	4.48	.51	มาก

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .51) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ มีการระบุวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .55) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .57) มีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด วางแผน และเฝ้าผลและนำเสนอผลงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .73)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม	4.42	.63	มาก
2. มีการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.61	.56	มากที่สุด
3. สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.44	.61	มาก
4. สามารถเลือกใช้ ออกแบบและสร้างพัฒนาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้	4.44	.67	มาก
5 สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการผลิตสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้	4.55	.61	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี	4.51	.61	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.49	.49	มาก

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = .49) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ มีการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .56) สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการผลิตสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .61) และสามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถเลือกใช้ ออกแบบและสร้างพัฒนาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .61)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้	4.29	.72	มาก
2. ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา	4.36	.69	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.41	.72	มาก
3. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้เป็นแหล่งวิทยากร	4.31	.74	มาก
4. ให้บริการทางด้านวิชาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการอื่น ๆ	4.41	.67	มาก
5. จัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน	4.39	.71	มาก
6. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา บุคคลชุมชนและองค์กรต่าง ๆ	4.35	.71	มาก
7. ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน	4.37	.71	มาก
8. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.41	.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.36	.62	มาก

จากตาราง 6 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .62) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ให้บริการทางด้านวิชาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .67) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .72) จัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .71) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม

ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .72)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	4.51	.54	มากที่สุด
2. มีการกำหนดแนวทางในการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร	4.62	.49	มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา	4.61	.55	มากที่สุด
4. ส่งเสริมการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง	4.55	.59	มากที่สุด
5. ส่งเสริมการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินผลตามสภาพจริง	4.53	.58	มากที่สุด
6. มีการนำผลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้	4.47	.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	.46	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการวัดประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .46) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดแนวทางในการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .49) ส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .55) และส่งเสริมการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ มีการนำผลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .66)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

การทดสอบสมมติฐานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถแสดงรายละเอียดดังตาราง 8-11 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1

บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน ตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	สถิติทดสอบ
ต่ำกว่า 36 ปี	59	4.36	.46	$F = 2.225$
36-45 ปี	108	4.49	.49	$\text{Sig} = .110$
46 ปีขึ้นไป	119	4.50	.45	
รวม	286	4.47	.47	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2

บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน ตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ t	ค่า P-Value
ปริญญาตรี	129	4.35	.44	-3926	.236
สูงกว่าปริญญาตรี	157	4.57	.47		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3

บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	สถิติทดสอบ
1-5 ปี	37	4.26	.46	$F = 6.188^*$
6-10 ปี	39	4.62	.43	$\text{Sig} = 0.002$
11 ปีขึ้นไป	210	4.48	.46	
รวม	286	4.47	.47	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จึงทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's test) ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	1-5 ปี	6-10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		4.26	4.62	4.48
1-5 ปี	4.26			
6-10 ปี	4.62	-.364*		
11 ปีขึ้นไป	4.48	-.221*	.143	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ คู่ที่แตกต่างกันคือ ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษากาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง อายุ 46 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

จากการวิเคราะห์พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) โดยรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่ง เรียนรู้และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

จากการวิเคราะห์พบว่า อายุและระดับการศึกษาของบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีความคิดเห็นต่อการ

บริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน แต่ประสบการณ์การทำงานของบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงาน วิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพ การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงาน วิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

จากการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ใน ระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดแนวทางในการวัดผลและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เห็นได้ว่า ใน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) สิ่งสำคัญคือการวัดและประเมินผล เนื่องจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทำให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ Bloom (1976) นักการศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่าการเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนกำหนดและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งวัดประเมินผลได้ อีกทั้งหนึ่งในภารกิจสำคัญของครูตามเกณฑ์สมรรถนะประจำสายงาน คือ การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อยืนยันว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เทียบเคียงไว้หรือไม่ เป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้สอนเป็นนักออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล โดยเริ่มจากวินิจฉัยปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อออกแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและเมื่อผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่สามารถสะท้อนผลว่าผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในระดับที่พึงประสงค์ไว้จริง วิธีการนี้สร้างความมั่นใจได้ว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำลอง บุญเรือง โรจน์และคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เศษฐชาย วรณประพันธ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม ผลการวิจัยพบว่าถึงแม้สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลว่าการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตรจะเป็นส่วนที่นำมาตราฐานการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างแท้จริงได้

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุและวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก รัฐบาลกำหนดนโยบาย "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ให้เป็นแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการตามนโยบาย โดยเริ่มในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งในการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ครูปรับบทบาทในการสอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ฝึกการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 1-3) ซึ่งในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ได้เริ่มดำเนินการมาไม่นาน จึงทำให้บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับศิริวรรณ โพธิ์หล้า (2560) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ ชิดารัตน์ วรรณพันธ์ และสมหญิง จันทรุไทย (2562) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ส่วนในด้านประสบการณ์การทำงาน จากการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์การ

ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี เป็นช่วงที่มีการนำนโยบาย "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ให้เป็นแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)ให้นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 ปีขึ้นไปจึงทำให้มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) แตกต่างกัน สอดคล้องกับศิริวรรณ โพธิ์หล้า (2560) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะเห็นว่าครูและบุคลากรที่มีช่วงอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำไปพัฒนาและปรับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารควรศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ให้เข้าใจและตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) และส่งเสริมการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งเอื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ครูและบุคลากรควรศึกษาทำความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) รวมถึงนำเอากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ไปปรับใช้ในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตในการศึกษาที่จำกัดในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น หากมีผู้สนใจศึกษาวิจัยในลักษณะนี้ต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
2. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) จำแนกความคิดเห็นของครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ควรศึกษาผลของการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมทั้งด้านของโรงเรียน ครู นักเรียน และชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2554). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสริมสินพีรเพรสซิสเต็ม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการจัดการความรู้ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2558). การจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active learning) ตามแนวทางของเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2565, จาก <http://www.hou.kpru.go.th>
- จำลอง บุญเรืองโรจน์ และคณะ. (2561). กระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. สุพรรณบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชุมศักดิ์ อินทรรักษา. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เชษฐชาย วรณประพันธ์. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม. นครราชสีมา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- เดชดนัย จุ้ยชุม, เกษรา บ่าวเข้มช้อย และศิริกัญญา แก่นทอง. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning). วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(2), 47-57.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2551). การเรียนเชิงรุก (Active learning). สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2565, จาก <http://pirun.ku.ac.th/>
- ธัญวิษ วิเชียรพันธ์ และปวีณา จันทร์สุข. (2556). รายงานโครงการพัฒนาเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทยเพื่อเตรียมความ

- พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน.** สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2565, จาก <https://qf-production.s3.amazonaws.com/.../1394622022>.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสแอนด์ดี.
- ธิดารัตน์ วรรณพันธ์ และสมหญิง จันทรุไทย. (2562). **ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- นนทสิทธิ์ ธาดาวิทย์. (2559). **การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning.** กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- ปริญานุช พรหมภักดี. (2559). **คู่มือการจัดการเรียนรู้ Active Learning (AL) for HuSo at KPRU.** กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553). **การบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พลอยไพลิน นิลกรรณ์. (2562). **แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โครงการการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง.** ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.
- พิชัย เสี่ยงมจิตต์. (2552). **การประกันคุณภาพการศึกษา.** อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พาศิษฐ์ อุตสำหรับราชการ (2558). **รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่นไหวสะเทือน.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี
- มณีรัตน์ อภิวัดนธรรม.(2559).**การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มนตรี ศิริจันทร์ชื่น. (2554). **การสอนนักศึกษาในกลุ่มใหญ่ในรายวิชา Gsoc 2101 ชุมชนกับการพัฒนา โดยใช้การสอนแบบ Active Learning และการใช้บทเรียนแบบ e-learning.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- รัตมี พระชัยศรี, ประยูร อิมสวาสดี และวิจิต สุรัตน์เรื่องชัย. (2555). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยครูสะทอนนะเขต สังกัดกรมสร้างครู**

- กระทรวงศึกษาธิการ. **วารสารศึกษาศาสตร์**, 23(1), 35-46.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). **ปฏิบัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- รุ่งฤดี นนทภา. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วรวรรณ เพชรอุไร. (2555). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบแอดทีฟในรายวิชา อย 341 การแปรรูปยาง**. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, กรุงเทพฯ.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ตาปลาพับลิเคชั่น.
- วิจิตรา บัณฑิต และฉลองรัฐ อินทรีย์. (2555). **การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดงบาก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร**. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**, 2(3), 89-95.
- ศิริวรรณ โพธิ์หล้า. (2560). **ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ศิวพร นิลสุข. (2556). **การบริหารงานด้านวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมเดช สีแสง. (2554). **คู่มือการบริหารโรงเรียน**. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- สละ กิ่งโพธิ์. (2548). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สัญญา ภัทรากร. (2552). **ผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ความน่าจะเป็น**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **หลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช**

2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **การติดตามและประเมินผลการบูรณาการองค์
ความรู้แบบสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักประเมินผลการจัด
การศึกษา.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สิริพร ปาณาวงษ์. (2557). **Active Learning เทคนิคการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21.**

สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2565, จาก <http://www.lampang.go.th/>

สุชาดา แก้วพิกุล. (2555). **การพัฒนากิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
อย่างกระตือรือร้น โดยเน้นการเรียนรู้เป็นคู่รวมกับการบริหารสมอง เพื่อส่งเสริม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ.** ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

Bloom, B. S. (1976). **Human characteristics and school learning.** New York: McGraw-Hill.

Dale, E. (1969). **Audio Visual Method in Teaching** (4th ed.). New York: Holt Rinehart and
Winston.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

- ชื่อ-นามสกุล** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา
ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยพะเยา
- ชื่อ-นามสกุล** นายปิยะ ใจชุ่ม
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม
วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม
- ชื่อ-นามสกุล** นายสงกรานต์ บุญมี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนดงเจนวิทยาคม
วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนดงเจนวิทยาคม

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน คำตอบของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลที่ได้รับจากท่านไว้เป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพื่อสรุปผลการศึกษาเป็นภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์จะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

“ขอขอบพระคุณในความกรุณาเสียสละเวลาของท่านในการตอบแบบสอบถาม”

ณัจฉริยา ภาธรธนฤต

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถาม

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING)
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. อายุ

- 1. ต่ำกว่า 36 ปี
- 2. 36-45 ปี
- 3. 46 ปีขึ้นไป

2. ระดับการศึกษา

- 1. ปริญญาตรี
- 2. สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1. 1-5 ปี
- 2. 6-10 ปี
- 3. 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน						
1.	มีการประเมินสถานะผู้เรียนก่อนสอนเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้					
2.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้					
3.	วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
4.	กำหนดผลการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์สังเคราะห์					
5.	สามารถนำประมวลผลรายวิชามาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	มีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
7.	มีการระบุวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้					
8.	มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
9.	เน้นกิจกรรมทั้งด้านพฤติกรรมและด้านการคิดขั้นสูง					
10.	มีการระบุวิธีการส่งเสริมเจตคติทางบวกให้แก่ผู้เรียน					
11.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดหลายรูปแบบ					
12.	จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ					
13.	จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ วิจัย และอภิปรายอย่างกว้างขวาง					
14.	จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม					
15.	จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด วางแผน และเมินผลและนำเสนอผลงาน					

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้						
16.	ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม					
17.	มีการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
18.	สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
19.	สามารถเลือกใช้ ออกแบบและสร้างพัฒนาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้					
20.	สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการผลิตสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้					
21.	สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี					
ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน						
22.	ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้					

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.	ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา					
24.	เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้เป็น แหล่งวิทยากร					
25.	ให้บริการทางด้านวิชาการและ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่ง วิชาการอื่น ๆ					
26.	จัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับ ชุมชนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน					
27.	สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา บุคคลชุมชนและองค์กรต่าง ๆ					
28.	ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและใช้ ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์ แก่ผู้เรียน					
29.	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน					

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล						
30.	มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา					
31.	มีการกำหนดแนวทางในการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร					
32.	ส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา					
33.	ส่งเสริมการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง					
34.	ส่งเสริมการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินผลตามสภาพจริง					
35.	มีการนำผลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้					

“ขอขอบพระคุณในความกรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม”

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC)

รายการ		ระดับความสอดคล้อง			
		สอดคล้อง (1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	ดัชนีความ สอดคล้อง
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1.	อายุ	3	0	0	1.00
2.	ระดับการศึกษา	3	0	0	1.00
3.	ประสบการณ์ในการทำงาน	3	0	0	1.00
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา					
ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
1.	มีการประเมินสถานะผู้เรียนก่อนสอน เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	3	0	0	1.00
2.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้	3	0	0	1.00
3.	วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็น รายบุคคล	3	0	0	1.00
4.	กำหนดผลการเรียนรู้ที่เน้นการ วิเคราะห์สังเคราะห์	3	0	0	1.00
5.	สามารถนำประมวลผลรายวิชามา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบ	2	1	0	0.67
6.	มีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้น ความสนใจให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	3	0	0	1.00
ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
7.	มีการระบุวิธีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้	3	0	0	1.00
8.	มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3	0	0	1.00

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			
	สอดคล้อง (1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	ดัชนีความ สอดคล้อง
9. เน้นกิจกรรมทั้งด้านพฤติกรรมและ ด้านการคิดขั้นสูง	3	0	0	1.00
ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้				
10. มีการระบุวิธีการส่งเสริมเจตคติ ทางบวกให้แก่ผู้เรียน	3	0	0	1.00
11. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดหลายรูปแบบ	3	0	0	1.00
12. จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติ	3	0	0	1.00
13. จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ วิเคราะห์ วิจัย และอภิปรายอย่าง กว้างขวาง	3	0	0	1.00
14. จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อน ความคิดด้วยการตั้งคำถาม	3	0	0	1.00
15. จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้กำหนด แนวคิด วางแผน และเฝ้าผลและ นำเสนอผลงาน	3	0	0	1.00
ด้านการพัฒนาส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้				
16. ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม กับเนื้อหาและกิจกรรม	3	0	0	1.00
17. มีการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนรู้	3	0	0	1.00
18. สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	3	0	0	1.00
19. สามารถเลือกใช้ ออกแบบและสร้าง พัฒนาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้	3	0	0	1.00

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			
	สอดคล้อง (1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	ดัชนีความ สอดคล้อง
20. สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการผลิตสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	3	0	0	1.00
21. สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี	2	1	0	0.67
ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน				
22. ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	3	0	0	1.00
23. ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3	0	0	1.00
24. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อเป็นแหล่งวิทยากร	3	0	0	1.00
25. ให้บริการทางด้านวิชาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการอื่น ๆ	3	0	0	1.00
26. จัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน	3	0	0	1.00
27. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา บุคคลชุมชนและองค์กรต่าง ๆ	3	0	0	1.00
28. ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน	3	0	0	1.00

รายการ		ระดับความสอดคล้อง			
		สอดคล้อง (1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	ดัชนีความ สอดคล้อง
29.	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียน กับชุมชน	2	1	0	0.67
ด้านการวัดและประเมินผล					
30.	มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของ สถานศึกษา	3	0	0	1.00
31.	มีการกำหนดแนวทางในการวัดผลและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร	3	0	0	1.00
32.	ส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผล เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของ รายวิชา	3	0	0	1.00
33.	ส่งเสริมการวัดและประเมินผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการ ประเมินผลตามสภาพจริง	3	0	0	1.00
34.	ส่งเสริมการใช้วิธีการวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้ สอดคล้องกับการประเมินผลตาม สภาพจริง	3	0	0	1.00
35.	มีการนำผลจากการวัดและประเมินผล ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้	3	0	0	1.00

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

Reliability

[DataSet2] C:\analyze\Active learning2-try out.sav

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

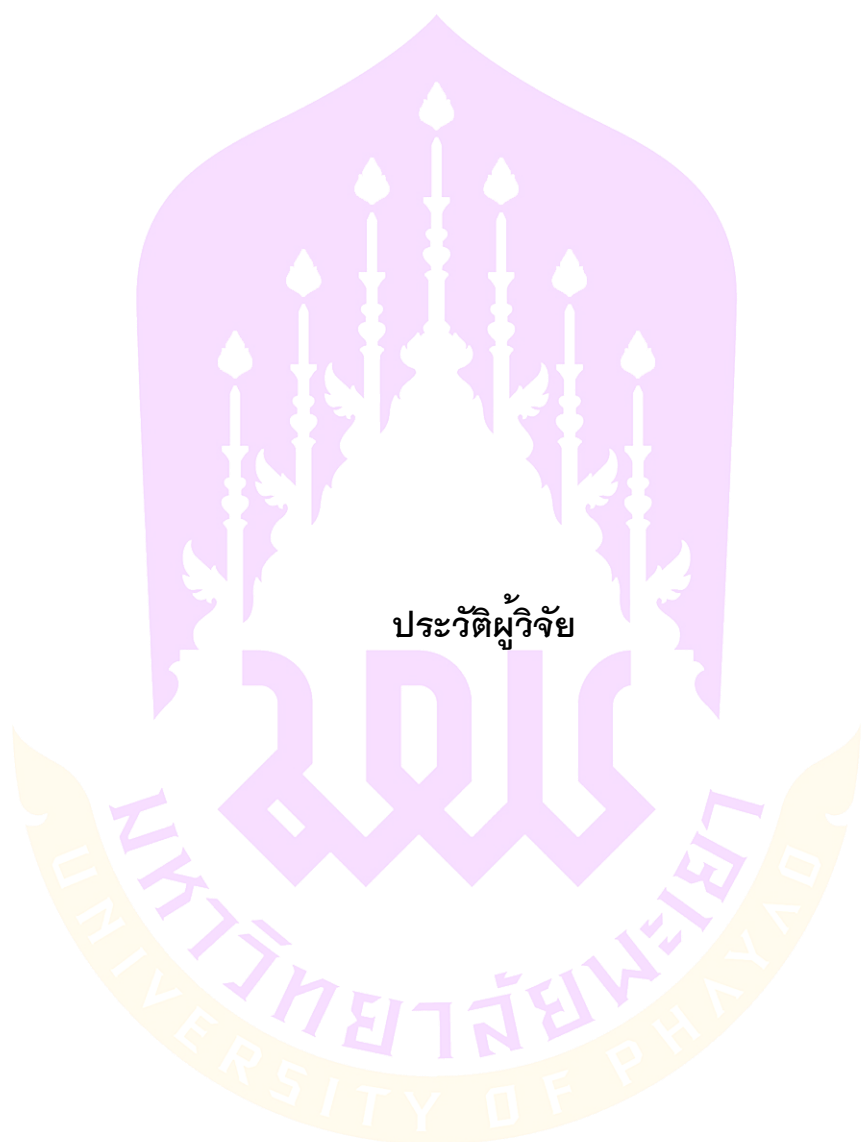
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.977	35

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ณัฏฐริยา ภาธรธนฤต
วัน เดือน ปี เกิด	26 มกราคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2543 ค.บ. (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	294 หมู่ 13 ตำบลดงเจน อำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	ณัฏฐริยา ภาธรธนฤต. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ACTIVE LEARNING) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 1005-1017). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

